
NEWSLETTER 2/2021

Nový zákon o evidenci skutečných majitelů

NOVÝ ZÁKON O EVIDENCI SKUTEČNÝCH MAJITELŮ

- Dne 3. února 2021 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen pod č. **37/2021 Sb. nový zákon o evidenci skutečných majitelů**, který **nabude účinnosti ke dni 1. června 2021**.
- Zákon je **transpozicí tzv. V. AML směrnice**, tj. směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018.
- Jedná se o komplexní předpis pokrývající danou problematiku, který nahrazuje dosavadní právní úpravu rozloženou do více zákonů (o veřejných rejstřících, o zadávání veřejných zakázek, insolvenčního zákona či tzv. AML zákona).
- Povinnost zapisovat své skutečné majitele do evidence se bude vztahovat na:
  - **právnícké osoby se sídlem na území České republiky** (s níže uvedenými výjimkami) a
  - **svěřenské fondy** nebo stanovené **zahraniční svěřenské fondy**.

ZÁKLADNÍ SHRnutí NOVÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

I. Podrobnější a přesnější definice skutečného majitele

- **Skutečným majitelem** je nově každá **fyzická osoba**, která je *koncovým příjemcem prospěchu* nebo *osobou s koncovým vlivem*, příp. *osoba ve vrcholném vedení*, a to i u holdingových struktur. Skutečných majitelů jedné právnické osoby nebo svěřenského fondu může tedy být i více.

- (i) **Koncovým příjemcem** je obecně osoba, která může, přímo nebo nepřímo (prostřednictvím jiné právnické osoby nebo svěřenského fondu), mít podstatnou část z celkového majetkového prospěchu tvořeného při činnosti nebo likvidaci právnické osoby, nebo při správě nebo zániku svěřenského fondu, a tento prospěch dál nepředává.

V případě obchodní korporace půjde o každou osobu, která má přímo nebo nepřímo právo na **podíl** na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku obchodní korporace **větší než 25 %** z celkového majetkového prospěchu, a tento prospěch dále nepředává.

- (ii) **Osobou s koncovým vlivem** je obecně osoba, která může bez pokynů jiného přímo nebo nepřímo uplatňovat rozhodující vliv v právnické osobě nebo na správu svěřenského fondu.

U obchodní korporace půjde o každou fyzickou osobu, která je **ovládající osobou** podle zákona o obchodních korporacích. Přitom platí, že na skutečnost, že se jedná o osobu s koncovým vlivem, ukazuje její přímý nebo nepřímý **podíl na hlasovacích právech**, jestliže tento významně převyšuje podíly ostatních osob, zejména pokud je **vyšší než 25 %**.

- (iii) **Osobou ve vrcholném vedení** je každá fyzická osoba, která zajišťuje každodenní nebo pravidelné řízení výkonu činností právnické osoby jako je obchodní vedení a přitom je

- členem statutárního orgánu právnické osoby nebo osobou v obdobném postavení nebo zastupuje právnickou osobu v tomto orgánu, nebo
- přímo podřízena statutárnímu orgánu právnické osoby nebo jeho členovi (např. vrcholný manažer, a to i v pracovněprávním poměru).

Osoba ve vrcholném vedení **obchodní korporace** je jejím **skutečným majitelem, pokud nelze žádného skutečného majitele určit** ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze rozumně požadovat, nebo pokud osobou s koncovým vlivem v obchodní korporaci je právnická osoba, která skutečného majitele nemá (viz níže).

II. Právnícké osoby bez skutečného majitele

- Nový zákon obsahuje i výčet právnických osob, které **skutečného majitele nemají** (a tedy žádného ani nezapisují). Jedná se např. o:
  - stát, kraje, obce a jimi zřizované příspěvkové organizace,
  - právnícká osoba zřízená zákonem nebo mezinárodní smlouvou,
  - odborové organizace a organizace zaměstnavatelů,
  - společenství vlastníků jednotek, nebo
  - právnícké osoby, ve kterých má přímo nebo nepřímo veškeré podíly na majetkovém prospěchu a hlasovacích právech stát, kraj nebo obec.

III. Základní povinnosti evidujících osob a skutečných majitelů

- Právnícká osoba, která má skutečného majitele, nebo svěřenský správce v případě svěřenského fondu, je **tzv. evidující osobou** s následujícími povinnostmi:
  - **zajistit zápis** údajů o jejích skutečných majitelích, které odpovídají skutečnému stavu, do příslušné evidence,
  - **získávat a zaznamenávat** úplné, přesné a aktuální **údaje** o skutečných majitelích,
  - **zaznamenávat kroky**, které učinila **při zjišťování skutečného majitele** v případech, kdy je jako skutečný majitel určena osoba ve vrcholném vedení,
  - **uchovávat údaje** po dobu, po kterou je dotyčná fyzická osoba skutečným majitelem, a dále **po dobu 10 let** od zániku jejího postavení skutečného majitele,
  - **sdělovat údaje** o svém skutečném majiteli na žádost zákonem stanoveným subjektům, např. soudům, orgánům činným v trestním řízení, orgánům finanční a celní správy **a dalším tzv. povinným osobám podle tzv. AML zákona.**
- **Skutečným majitelům** je pak uložena **povinnost poskytovat** evidujícím osobám při plnění shora uvedených povinností **součinnost**; za nedodržení této povinnosti mohou být sankcionováni (viz níže).

IV. Zápis do evidence skutečných majitelů

- Zápis do evidence provádí **rejstříkový soud** / nebo **notář** přímým zápisem, a to na návrh / nebo žádost evidující osoby. Pokud však evidující osoba nepodá návrh do 15 dnů ode dne, kdy jí tato povinnost vznikla, může návrh podat každý, kdo na něm osvědčí právní zájem. Soudní poplatek za zápis skutečného majitele u **obchodní korporace** bude činit 4.000 Kč.
- Zápis bude nahrazen **automatickým průpisem** (tzn. bez povinnosti evidující osoby podávat návrh), pokud je skutečný majitel zřejmý již ze zápisu ve veřejném rejstříku (např. u SRO bude jako skutečný majitel automaticky propsána fyzická osoba zapsaná jako společník s podílem vyšším než 25 %, u AS pak fyzická osoba zapsaná jako jediný akcionář). Evidující osoba je však povinna zajistit nápravu zápisu, neodpovídá-li skutečnosti.

V. Veřejný přístup do evidence o skutečných majitelích

- **Částečný výpis** platných údajů o skutečném majiteli bude veřejně přístupný, a to v rozsahu: jméno, stát bydliště, rok a měsíc narození, státní občanství, údaj o povaze postavení skutečného majitele, o velikosti jeho podílu, den vzniku a zániku jeho postavení skutečného majitele.
- **Kdokoli** může získat elektronické **potvrzení**, že v evidenci není o skutečném majiteli veden žádný údaj.
- **Úplný výpis všech údajů o skutečném majiteli** (platných i již vymazaných) bude moci získat osoba zapsaná v evidenci jako skutečný majitel a rovněž evidující osoba, dále pak zákonem stanovené subjekty (např. soudy, orgány činné v trestním řízení, správci daně, Finanční analytický úřad, Česká národní banka a další).

VI. Řešení nesrovnalostí v evidenci, pokuty

- **Řízení o nesrovnalosti:** Bude-li zjištěna nesrovnalost (tj. nesprávné nebo chybějící údaje v evidenci), vyzve soud evidující osobu k jejímu odstranění nebo vyvrácení. Po marné výzvě soud zpravidla zahájí **řízení o nesrovnalosti** a do evidence zapíše **poznámku o nesrovnalosti**. Je-li v řízení nesrovnalost vyvrácena, soud poznámku vymaže. Je-li však nesrovnalost potvrzena, soud zapíše den jejího vzniku a nesprávné údaje vymaže, příp. zapíše i nové údaje.
- **Pokutu až do 500.000 Kč lze uložit:**
  - **evidující osobě**, která ani ve lhůtě stanovené soudem při řešení nesrovnalostí nezajistí zápis žádného údaje do evidence, nebo nezajistí zápis správných údajů ani do 15 dnů od právní moci rozhodnutí soudu o nesrovnalostech,
  - **skutečnému majiteli**, který neposkytne potřebnou součinnost evidující osobě a toto porušení bude potvrzeno soudem.
- **Další následky neprovedení zápisu skutečného majitele:**
  - **nevymahatelnost práv a povinností z právního jednání** zastírajícího osobu skutečného majitele, které vznikly v době, kdy skutečný majitel nebyl zapsán v evidenci (tj. uplatnění pravidla, že práva a povinnosti ze závazků, které sloužící k obcházení zákona, nemají požívat soudní ochrany),

- **zákaz vyplacení podílu na majetkovém prospěchu** (např. podílu na zisku): obchodní korporace nesmí tento podíl vyplatit skutečnému majiteli, který není v evidenci zapsán, ani právnické osobě nebo svěřenskému fondu, v nichž je tato osoba rovněž skutečným majitelem, a ani právnické osobě nebo svěřenskému fondu, které nemají v evidenci zapsaného žádného skutečného majitele (na členy statutárního orgánu, kteří by i přes zákaz s vyplacením podílu souhlasili, se vztahuje vyvratitelná právní domněnka, že jednali v rozporu s péčí řádného hospodáře),
- **zákaz výkonu hlasovacích práv**: při rozhodování nejvyššího orgánu obchodní korporace nesmí vykonávat hlasovací práva nebo rozhodovat jako její jediný společník skutečný majitel nezapsaný v evidenci, ani právnická osoba nebo ten, kdo jedná na účet svěřenského fondu, v nichž je tato osoba také skutečným majitelem, a ani právnická osoba nebo ten, kdo jedná na účet svěřenského fondu, které nemají v evidenci zapsaného žádného skutečného majitele (bylo-li usnesení nejvyššího orgánu nebo rozhodnutí jediného společníka učiněno v rozporu s výše uvedeným, je možné se u soudu domáhat jeho neplatnosti, příp. žádat po statutárním orgánu náhradu škody způsobené korporaci tím, že nezajistil zápis skutečného majitele do evidence. Předpokládá se, že tak budou činit především menšinoví společníci).

VII. Přechodná ustanovení

- **Evidující osoba, která není obchodní korporací** a dosud nezajistila zápis žádného údaje o svém skutečném majiteli do evidence podle dosavadní právní úpravy, je povinna tuto povinnost splnit **do 6 měsíců** ode dne nabytí účinnosti nového zákona, tj. **do 1.12. 2021**. Pokud zápis do evidence učinila, je povinna **do 1 roku**, tj. **do 1.6. 2022**, zajistit, aby údaje odpovídaly požadavkům nového zákona.
- **Evidující osoba, která je obchodní korporací** a která zajistila zápis údajů o svém skutečném majiteli do evidence podle dosavadní právní úpravy, je pak povinna zajistit, aby zapsané údaje odpovídaly požadavkům nového zákona **do 6 měsíců** ode dne nabytí účinnosti zákona, tj. **do 1.12. 2021**.
- **Návrh na zápis** údajů o skutečném majiteli **obchodní korporace** do evidence, kterým se zajišťuje, aby již zapsané údaje odpovídaly požadavkům nového zákona, bude **osvobozen od soudního poplatku**, nejdéle však **po dobu 6 měsíců** ode dne nabytí účinnosti nového zákona, tj. **do 1.12. 2021**.

Věříme, že výše uvedené shrnutí usnadní Vaši orientaci v nové právní úpravě. V případě potřeby jsme Vám plně k dispozici pro poskytnutí doplňujících informací nebo právní asistenci v dané oblasti.

Editor: JUDr. Magda Stárková, advokát, e-mail: starkova@akvk.cz

---

Hlavním cílem Newsletterů je poskytnout základní informace k danému tématu a nelze je považovat za vyčerpávající odborný návod. Obsah této publikace slouží pouze k základní orientaci a nevychází ze specifických okolností jednotlivého případu či individuálních potřeb klienta. Před každým právním jednáním v konkrétním případě doporučujeme si vyžádat odbornou právní pomoc, kterou Vám rádi na základě Vaší žádosti poskytneme.